

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

ĐINH THỊ KIM XUYẾN

**CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ
VÀ GIÁ THÀNH TẠI CÁC DOANH NGHIỆP
VIỄN THÔNG DI ĐỘNG VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI – 2014

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

ĐINH THỊ KIM XUYẾN

**CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ
VÀ GIÁ THÀNH TẠI CÁC DOANH NGHIỆP
VIỄN THÔNG DI ĐỘNG VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Kế toán

Mã số: 62.34.03.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. GS.TS NGUYỄN ĐÌNH ĐỒ**
- 2. PGS.TS NGUYỄN THỊ LỜI**

HÀ NỘI - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Đinh Thị Kim Xuyên

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN

MỤC LỤC

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

DANH MỤC BẢNG BIỂU, SƠ ĐỒ, ĐỒ THỊ

PHẦN MỞ ĐẦU 1

CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI

PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG DOANH NGHIỆP DỊCH VỤ 25

1.1. BẢN CHẤT CỦA KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH..... 25

1.1.1. Khái niệm về kế toán quản trị chi phí và giá thành 25

1.1.2. Sự ra đời và phát triển kế toán quản trị 35

1.2. QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP VÀ NHU CẦU THÔNG TIN CHO QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP 37

1.2.1. Các chức năng quản trị doanh nghiệp..... 37

1.2.2. Nhu cầu thông tin chi phí và giá thành cho quản trị DN 39

1.2.3. Vai trò của kế toán quản trị trong doanh nghiệp 41

1.3. LÝ THUYẾT CƠ BẢN VỀ KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP DỊCH VỤ 42

1.3.1. Phân loại chi phí và giá thành trong kế toán quản trị 42

1.3.2. Xác định giá phí sản phẩm, dịch vụ..... 53

1.3.3. Dự toán chi phí kinh doanh 58

1.3.4. Mô hình kế toán trách nhiệm..... 59

1.4. KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH Ở MỘT SỐ NƯỚC VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM CHO CÁC DOANH NGHIỆP VIỆT NAM 62

1.4.1. Kế toán quản trị chi phí và giá thành trong các doanh nghiệp ở Mỹ, Australia và Nhật Bản 62

1.4.2. Kế toán quản trị chi phí và giá thành trong các doanh nghiệp ở Anh 68

1.4.3. Kế toán quản trị chi phí và giá thành trong các doanh nghiệp ở Trung Quốc... 71

1.4.4. Bài học kinh nghiệm để hoàn thiện KTQT chi phí và giá thành trong các DN viễn thông di động Việt Nam 75

KẾT LUẬN CHƯƠNG 1..... 77

Chương 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TẠI CÁC DOANH NGHIỆP VIỄN THÔNG DI ĐỘNG VIỆT NAM.....	78
2.1. VỊ TRÍ, VAI TRÒ CỦA VIỄN THÔNG DI ĐỘNG TRONG NỀN KINH TẾ VIỆT NAM.....	78
2.2. CÁC ĐẶC ĐIỂM KINH DOANH VÀ TỔ CHỨC KINH DOANH CÓ ẢNH HƯỞNG ĐẾN CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP VIỄN THÔNG DI ĐỘNG VIỆT NAM	81
2.2.1 Quá trình hình thành và phát triển thị trường thông tin di động tại Việt Nam..	81
2.2.2. Tình hình phát triển mạng lưới và dịch vụ di động hiện nay	84
2.2.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến kế toán quản trị chi phí và giá thành trong các doanh nghiệp viễn thông di động Việt Nam.....	84
2.2.4. Đặc điểm bộ máy kế toán	106
2.3. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP VIỄN THÔNG DI ĐỘNG VIỆT NAM	107
2.3.1. Thực trạng thu thập thông tin chi phí	107
2.3.2. Thực trạng phân loại chi phí.....	108
2.3.3. Đối tượng hạch toán chi phí	114
2.3.4. Đối tượng tính giá thành.....	115
2.3.5. Thực trạng lập báo cáo kế toán quản trị chi phí và giá thành.....	123
2.3.6. Thực trạng kế toán trách nhiệm.....	124
2.3.7. Thực trạng xây dựng định mức chi phí và lập dự toán.....	125
2.4. ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP VIỄN THÔNG DI ĐỘNG.....	127
2.4.1. Ưu điểm	127
2.4.2. Tồn tại	128
2.4.3. Nguyên nhân.....	130
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	131

Chương 3: CÁC GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP VIỄN THÔNG DI ĐỘNG VIỆT NAM.....	132
3.1. ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN VIỄN THÔNG DI ĐỘNG TẠI VIỆT NAM TRONG THỜI GIAN TỚI	132
3.2. CÁC YÊU CẦU VÀ NGUYÊN TẮC HOÀN THIỆN CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP VIỄN THÔNG DI ĐỘNG	135
3.3. CÁC GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CÔNG TÁC KẾ TOÁN QUẢN TRỊ CHI PHÍ VÀ GIÁ THÀNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP VIỄN THÔNG DI ĐỘNG VIỆT NAM	137
3.3.1. Hoàn thiện đối tượng hạch toán chi phí theo yêu cầu quản trị doanh nghiệp .	137
3.3.2. Hoàn thiện phân loại chi phí theo yêu cầu quản trị doanh nghiệp	137
3.3.3. Hoàn thiện phương pháp tính giá thành theo yêu cầu quản trị doanh nghiệp.	141
3.3.4. Xây dựng hệ thống kế toán trách nhiệm.....	142
3.3.5. Xây dựng định mức chi phí, hoàn thiện việc lập dự toán, phân tích chênh lệch, hoàn thiện báo cáo bộ phận và cung cấp thông tin cho việc ra quyết định	149
3.4. ĐIỀU KIỆN THỰC HIỆN.....	160
3.4.1. Về phía các cơ quan quản lý Nhà nước	160
3.4.2. Về phía các doanh nghiệp viễn thông di động.....	161
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	162
KẾT LUẬN.....	163
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

2G	2nd Geueration (Thế hệ thứ hai)
2G	2nd Geueration (Thế hệ thứ hai)
3G	3rd Geueration (Thế hệ thứ ba)
3G	3rd Geueration (Thế hệ thứ ba)
ABC	Activity –Based Costing (phân bổ chi phí theo hoạt động)
AH	Số giờ máy (hoặc số giờ lao động) thực tế (Actual Hours)
AP	Đơn giá thực tế của vật liệu (Actual Price)
AQ	Khối lượng vật liệu sử dụng thực tế (Actual Quantity)
AR	Đơn giá nhân công thực tế (Actual Rate)
	Tỷ lệ phân bổ biến phí sản xuất chung thực tế (Actual
AVOR	Variable Overhead Rate)
BCĐKT	Bảng cân đối kế toán
BCVT	Bưu chính viễn thông
BHTN	Bảo hiểm thất nghiệp
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHYT	Bảo hiểm y tế
Bp	Biến phí
BTC	Bộ Tài Chính
BTS	Trạm thu phát (Base Station)
BTT&TT	Bộ Thông tin truyền thông
CDMA	Tiêu chuẩn di động CDMA
CNSX	Công nhân sản xuất
CNTT	Công nghệ thông tin
CP>	Chi phí và giá thành
CPNCTT	Chi phí nhân công trực tiếp
CPNVLTT	Chi phí nguyên vật liệu trực tiếp
CPSX	Chi phí sản xuất
CPSXC	Chi phí sản xuất chung

CSHT	Cơ sở hạ tầng
CVP	Chi phí – sản lượng – lợi nhuận
DAXD	Dự án xây dựng
ĐHKQTĐ	Đại học Kinh tế quốc dân
DN	Doanh nghiệp
DNVTĐĐ	DN viễn thông di động
Đp	Định phí
DT	Doanh thu
ĐTVT	Điện tử viễn thông
EAV	Economic value added (Giá trị gia tăng)
EVN Mobile	Di động điện lực
F	Chênh lệch có lợi (Favorable)
FPT	Tập đoàn FPT
GPRS	Tiêu chuẩn di động GPRS
GSM	Tiêu chuẩn di động Châu Âu
HLR	Hệ thống điều khiển
HTMobile	Di động Hà Nội (Hà Nội Telecom)
IN	Hệ thống thông minh
KPCĐ	Kinh phí công đoàn
KTCP	Kế toán chi phí
KTQT	Kế toán quản trị
KTQTCP	Kế toán quản trị chi phí
KTTC	Kế toán tài chính
KTTKTC	Kế toán thống kê tài chính
KTTN	Kế toán trách nhiệm
L/C	Thư tín dụng
L/G	Bảo lãnh thực hiện hợp đồng
LEV	Chênh lệch hiệu quả lao động (Labour Efficiency Variance)
LRV	Chênh lệch đơn giá nhân công (Labour Rate Variance)

LV	Tổng chênh lệch chi phí nhân công trực tiếp (Labour Variance)
MMS	Tin nhắn đa phương tiện (Multimedia Messages)
MPV	Chênh lệch giá vật liệu (Material Price Variance)
MSC	Hệ thống tập trung thuê bao
MUV	Chênh lệch lượng vật liệu tiêu hao (Material Usage Variance)
MV	Tổng chênh lệch chi phí vật liệu (Material Variance)
NĐ	Nghị định
NVL	Nguyên vật liệu
QLDN	Quản lý doanh nghiệp
RI	Residual Income (Lợi nhuận còn lại)
ROI	Return on Investment (Tỷ lệ hoàn vốn đầu tư)
Saigon Postel	Công ty Bưu chính viễn thông Sài Gòn
SH	Số giờ lao động theo định mức cho số lượng sản phẩm sản xuất thực tế (Standard Hours)
SMS	Tin nhắn (Short Messages)
SP	Đơn giá định mức vật liệu (Standard Price)
SQ	Khối lượng vật liệu theo định mức cho số lượng sản phẩm sản xuất thực tế (Standard Quantity)
SR	Đơn giá nhân công định mức (Standard Rate)
SVOR	Tỷ lệ phân bổ biến phí sản xuất chung định mức (Standard Variable Overhead Rate)
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TCP	Tổng chi phí
TCT	Tổng công ty
TSCĐ	Tài sản cố định
TT&TT	Thông tin và Truyền thông
U	Chênh lệch bất lợi (Unfavorable)

USD	Đô la Mỹ
VAS	Dịch vụ giá trị gia tăng
Viettel	Tập đoàn viễn thông quân đội
Vinaphone	Công ty dịch vụ viễn thông
VMS	Công ty Thông tin di động
VNPT	Tập đoàn Bru chính Viễn thông Việt Nam
	Chênh lệch hiệu quả biến phí sản xuất chung (Variable
VOEV	Overhead Efficiency Variance)
	Chênh lệch lượng biến phí sản xuất chung (Variable
VOSV	Overhead Spending Variance)
	Tổng chênh lệch biến phí sản xuất chung (Variable
VOV	Overhead Variance)
VT	Viễn thông
VTC	Tổng công ty truyền thông và đa phương tiện VTC
VTCĐMĐ	Viễn thông cố định mặt đất
VTCĐVT	Viễn thông cố định vệ tinh
VTĐĐMĐ	Viễn thông di động mặt đất
WTO	Tổ chức thương mại thế giới
XN	Xí nghiệp
XNK	Xuất nhập khẩu